

การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*

ชัยวัฒน์ ทองเพ็ช ** สุรชาติพย์ งามนิล ***

(วันที่รับบทความ: 28 ธันวาคม 2562; วันที่แก้ไขบทความ: 12 เมษายน 2563; วันที่ตอบรับบทความ: 27 เมษายน 2563)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) และศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งมีประเด็นดังนี้ 2.1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ 2.2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม 2.3) ศึกษาความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์ (บุญมีอนุกุล) จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ 2) หน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แบบวัดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1. หน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเหมาะสมขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: หน่วยการเรียนรู้, วิธีการทางประวัติศาสตร์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

** นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, E-mail: tie1309@gmail.com

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, E-mail: ngamnin@gmail.com

Development of Learning Unit Historical Methods That Promotes Learning Achievement and Local Pride for Matayomsuksa 3 Students^{*}

Chaiwat Thongphet^{**} Suthathip Ngmnin^{***}

(Received: December 28, 2019; Revised: April 12, 2020; Accepted: April 27, 2020)

Abstract

The purposes of research were 1) Development of Learning Unit Historical Methods That Promotes Learning Achievement and Local Pride for Matayomsuksa 3 Students, and 2) result of using learning unit in three points. 2.1) compared between Matayomsuksa 3 students' pretest and posttest learning achievement that promoted local pride, 2.2) compared between Matayomsuksa 3 students' learning achievement with 75% of standard score, and 2.3) studied Matayomsuksa 3 students' local pride learning unit that promoted local pride. The research participants were 40 students in Matayomsuksa 3/1 that studied in term 1st academic year 2019 Phrayasuren (Bunmee-Anukun) School, The samples were selected by cluster random sampling. The instruments used in the research were 1) basic information questionnaire about demand of development of learning unit for basic education, 2) learning unit historical methods, 3) management plans, 4) achievement test with 30 items of multiple choices, 5) local pride questionnaire. Data was analyzed using mean, percentage, standard deviation, t-test for dependent samples and t-test one group. The research findings were as follows:

1. The composition's appropriateness of learning unit historical methods that promotes learning achievement and local pride for Matayomsuksa 3 students has the high level.
2. Matayomsuksa 3 students' posttest learning achievement was more than pretest at the significantly statistical level of .05.
3. Matayomsuksa 3 students' posttest learning achievement was higher than 75% of standard score at the statistical level of .05.
4. Matayomsuksa 3 students' local pride learning unit that promoted local pride with historical methods had the high level.

Keywords: Development of Learning unit, Historical Methods, Learning Achievement, Local pride

^{*} Research Article form Thesis for the Master of Education Curriculum and Instruction Program, Nakhon Sawan Rajabhat University

^{**} Student in Master of Education Curriculum and Instruction Program, Nakhon Sawan Rajabhat University, E-mail: tie1309@gmail.com

^{***} Assistant Professor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, E-mail: ngamnin@gmail.com

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้โลกที่กว้างใหญ่เป็นโลกไร้พรมแดนแห่งการเรียนรู้ คนส่วนใหญ่เกิดการปรับเปลี่ยนในด้านค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยในอนาคต ที่จะทำให้วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีของสังคมเลือนหายไป ในการพัฒนาและต้นตัวภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็น เพื่อพัฒนาคนสู่โลกยุคใหม่ บนรากฐานวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีดั้งเดิมของสังคมไทย การจัดการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรจะมีการนำเสนอความรู้ที่หลากหลาย จากแหล่งเรียนรู้ในสังคม (วิลาสินี วัฒนมงคล, 2561: 438) ปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพชุมชน สังคม ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 12-16) ได้ให้ความสำคัญต่อแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการศึกษาดังที่ระบุไว้ในมาตรา 7 มาตรา 24 มาตรา 25 พอสรุปได้ว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความภูมิใจในความเป็นไทย รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย นอกจากนี้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ยังให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการและความถนัดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน โดยใช้กิจกรรมกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้สืบค้น สืบเสาะสำรวจ ตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน จนเกิดความเข้าใจและรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย และนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นรวมทั้งแหล่งความรู้ต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนจากสภาพจริงในชุมชนและสังคมของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

แหล่งการเรียนรู้มีหลายรูปแบบซึ่ง นเรนทร์ แก้วใหญ่ (2559: 121) ได้กล่าวไว้ว่าแหล่งเรียนรู้จะช่วยเชื่อมโยงเรื่องราวในท้องถิ่นหรือความรู้ท้องถิ่นสู่ความรู้สากล พัฒนาคุณลักษณะและความคิด ความ

เข้าใจในคุณค่าของชุมชนสอดคล้องกับ รูจิรา กิตติวงศ์ตระกูล (2556: 80) ที่กล่าวว่าแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทำให้ผู้เรียน ได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองที่อาศัยอยู่และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องการอนุรักษ์ท้องถิ่น ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น โรงเรียนสามารถปรับหรือพัฒนาเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีความรู้ ความสามารถในการคิดได้อย่างเป็นระบบ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาก็คือการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 14)

การพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษาเป็นภารกิจหนึ่งของสถานศึกษาที่จะดำเนินการตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยมีหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรแบบอิงมาตรฐานเน้นการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมาย (Standards-based unit) มีการกำหนดแก่นเรื่องของหน่วย (Theme) ซึ่งเอื้อต่อการหลอมรวมเนื้อหาของศาสตร์สาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ประกอบไปด้วย ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนการออกแบบ และตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนการนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ ขั้นตอนการประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ (Saylor, Alexander, & Lewis, 1981: 30)

จากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในระดับชั้นเรียน ผู้วิจัยจึงพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ให้มีสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่าในสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ สามารถนำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ได้ ซึ่งแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นบริเวณ โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์ (บุญมีอนุกุล) มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าและน่าสนใจในการศึกษา มีวัดที่สำคัญที่สร้างขึ้นตั้งแต่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หากผู้เรียนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นผ่านกระบวนการสืบค้นด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ก็จะช่วยให้ผู้เรียนรู้อากงของตนเอง เข้าใจและภูมิใจในท้องถิ่นของตน รู้ถึงคุณงามความดีของบรรพบุรุษ และเป็นบทเรียนที่มีค่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) เหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ให้มีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งเสริมความภูมิใจในท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพระยา

สุเรนทร์ (บุญมือนุกุล) เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครฯ ให้สูงขึ้นเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน และมีประสิทธิภาพกับผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อศึกษาผลการใช้หน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

2.3 ศึกษาความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

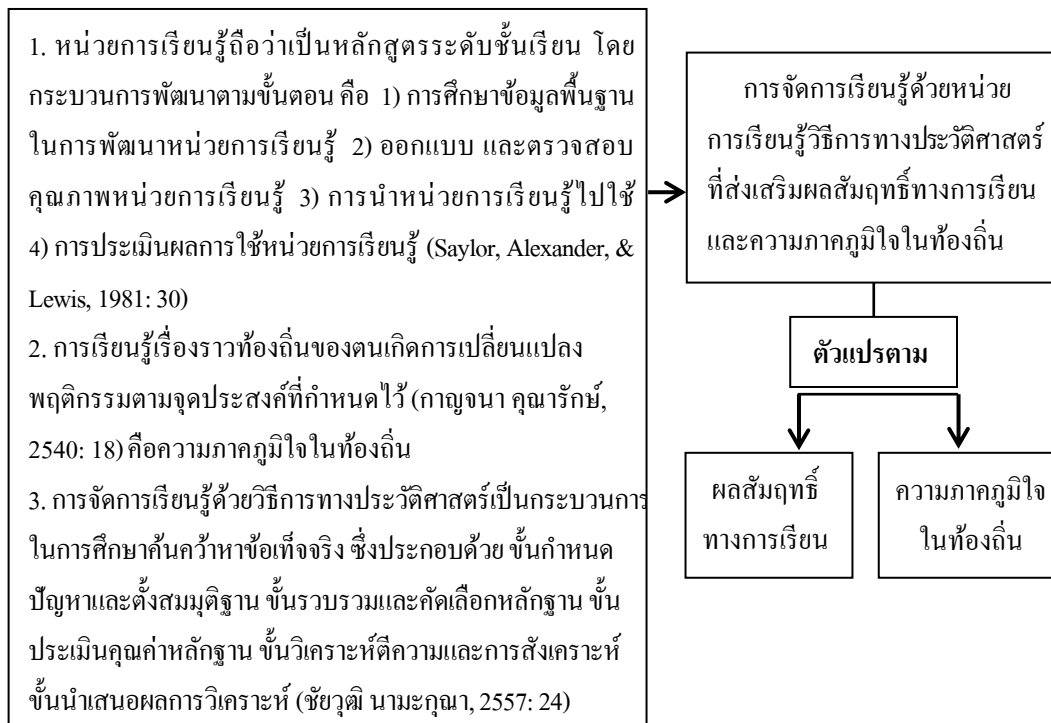
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าหน่วยการเรียนรู้เป็นหลักสูตรระดับชั้นเรียนที่เป็นส่วนประกอบสำคัญที่บ่งบอกถึงเนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เป็นการปรับปรุงเพื่อให้มีความเหมาะสมกับโรงเรียน จุดมุ่งหมายการสอน (Good, 1973: 157) และยังเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่นของตน เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ (กาญจนา คุณารักษ์, 2540: 18) ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้จึงอาศัยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor, Alexander, & Lewis (1981: 30) มี

ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ โดยหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กำหนดการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้อ การวัดและประเมินผล ผังความคิดหน่วยการเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 62) และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเห็นความสำคัญในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้สืบค้นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่เป็นกระบวนการในการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริง ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนกำหนดปัญหาและตั้งสมมุติฐาน ขั้นรวบรวมและคัดเลือกหลักฐาน ขั้นประเมินคุณค่าหลักฐาน ขั้นวิเคราะห์ตีความและการสังเคราะห์ ขั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ (ชัยวุฒิ นามะกฤษ, 2557: 24) ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีเหตุผล แสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบพัฒนาทักษะการคิด (สิริวรรณ ศรีพหล, 2553: 141) ซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (เบญจมาศ บุญญะวัตพิงค์, 2560) และส่งผลให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทฤษฎีมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี

ตัวแปรต้น

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้กระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ และตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ โดยการจัด การเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ซึ่งใช้แบบวัดวัดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์ (บุญมีอนุกุล) เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้อง จำนวน 105 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์ (บุญมีอนุกุล) เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และนักเรียน จำนวน 2 ฉบับ โดยมีโครงสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ด้านความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ส่วนที่ 2 ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ 3 ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ปรากฏว่ามีค่าความสอดคล้อง 1.00 ใช้ได้ทุกข้อ

2. หน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 หน่วย รวม 12 ชั่วโมง โดยมีองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) สาระการเรียนรู้ 4) กำหนดการสอน 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 8) พังความคิดหน่วยการเรียนรู้ ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ย 4.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.15 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้หน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ จำนวน 6 แผน รวม 12 ชั่วโมง โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ชื่อเรื่อง 2) เวลาในการจัดกิจกรรม 3) มาตรฐาน/ตัวชี้วัด 4) สาระสำคัญ 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) สาระการเรียนรู้ 7) กิจกรรมการเรียนรู้ 8) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 9) การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ โดยผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย 4.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.03 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิดเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าความสอดคล้อง 1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.43-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.27-0.64 และค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับ สูตร KR-20 (Kuder Richardson) เท่ากับ 0.83

5. แบบวัดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ จำนวน 1 ฉบับ โดยมีโครงสร้าง ดังนี้ 1) คำชี้แจง 2) ประเด็นข้อคำถามวัดภาคภูมิใจในท้องถิ่น 2 ด้าน คือ 1. ความภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น 2. อนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งแบบวัดที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความสอดคล้อง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (α -Coefficient) ของครอนบาค เท่ากับ 0.79

การรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้

2. ผู้วิจัยสร้างหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญประเมินหน่วยการเรียนรู้ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 2 จำนวน 35 คน และห้อง 3 จำนวน 30 คน โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์ (บุญมีอนุกุล)

3. ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน และดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้ รวมระยะเวลา 12 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 2-13 กันยายน 2562

4. หลังจากดำเนินการทดลองใช้หน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียน และวัดความภาคภูมิใจในความเป็นไทยกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบวัดที่มีลักษณะเป็นแบบรายงานตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้ค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ตอนที่ 2 ศึกษาการใช้หน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยกรณีกกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent samples t-test) ปรากฏผลดังตารางที่ 1

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยที (t-test One Group) ปรากฏผลดังตารางที่ 2

2.3 ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 5 คะแนนเฉลี่ย ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

การทดลอง	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	40	30	8.73	2.12	50.408*	.000
หลังเรียน	40	30	24.25	2.37		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

การทดสอบ	n	คะแนนที่กำหนด	\bar{X}	S.D.	t	p-value
หลังเรียน	40	22.5	24.25	2.37	4.665*	.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

ข้อ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความภาคภูมิใจ
ความภูมิใจในขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น				
1	นักเรียนมักเล่าความเป็นมาของวัดพระยาสุเรนทร์ให้ผู้ที่สนใจได้ฟัง	3.13	0.16	ปานกลาง
2	นักเรียนจะแต่งชุดผ้าไทยมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนหรือท้องถิ่นจัดขึ้น	3.65	0.07	มาก
3	นักเรียนไม่นำมือไปจับที่ภาพเขียนสีฝาผนังภายในวัดพระยาสุเรนทร์	3.70	0.15	มาก
4	นักเรียนชักชวนผู้ปกครองไปร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่วัดพระยาสุเรนทร์	3.80	0.13	มาก
5	นักเรียนนำแบบอย่างคุณธรรมของบุคคลสำคัญของวัดพระยาสุเรนทร์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	3.28	0.18	ปานกลาง
รวม		3.51	0.04	มาก
อนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น				
6	สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุที่พบง่ายในท้องถิ่นเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่ควรรักษา	3.95	0.12	มาก
7	นักเรียนสนใจร่วมกิจกรรมการสาธิตการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	3.73	0.15	มาก
8	นักเรียนชักชวนผู้ปกครอง สวมใส่ผ้าถุงลายไทยไปทำบุญที่วัด	3.08	0.06	ปานกลาง
9	ครูให้จัดป้ายนิเทศการนักเรียนมักเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.78	0.13	มาก
10	นักเรียนมักจะแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาชุมชนตนเองในโลกออนไลน์	3.85	0.17	มาก
รวม		3.68	0.04	มาก
รวมทั้งค่าเฉลี่ย		3.60	0.00	มาก

จากตาราง 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

1. หน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) สาระการเรียนรู้ 4) กำหนดการสอน 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 8) ผังความคิดหน่วยการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. หน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเหมาะสมองค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประยุกต์ใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของเซลเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (1981: 30) ที่มีขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ 2) ออกแบบและตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้ 3) การนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ 4) การประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สอบถามความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์สภาพความต้องการของชุมชน โดยได้นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมทั้งออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ กำหนดการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ผังความคิดหน่วยการเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553: 62) รวมทั้งการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้สืบค้น โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่เป็นกระบวนการในการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริง ที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของWither (2000) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่าโรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสร้างโอกาสการเรียนรู้ร่วมกัน และได้นำมามาตรฐานของเนื้อหาสาระของหลักสูตรไปใช้ในการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสกุลวัฒน์ รัชนิกร (2559) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่อง เมืองพญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของฐาปกรณ์ จิวสุข (2562) ศึกษาการหน่วยการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เมืองทพทัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าคุณภาพหน่วยการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามลักษณะของหน่วยการเรียนรู้จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ โดยด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้น ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจากแหล่งเรียนรู้ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการสืบค้นและนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยใช้เหตุผลในการใคร่ครวญความน่าเชื่อถือของหลักฐาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สืบค้นแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในสังคมตนเองและวิชาการอย่างเหมาะสม (สิริวรรณ ศรีพหล 2553: 141) จนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังทำให้การเรียนมีความหมายต่อชีวิตจริง และผู้เรียนสามารถประยุกต์นำไปใช้ในชีวิตจริงสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต และมุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไม่แยกส่วนหรือตัดตอนเป็นตอน ๆ ของกระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมทางวิชาการ โดยผู้เรียนเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการชี้แนะของผู้สอนอันจะนำไปสู่การคิดเป็น โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ (อุดม เขยกิจวงศ์. 2545: 7) จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอุษา สระสันเทียะ (2561) ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง เปิดประตูสู่อาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาศ บุญญะวัตพงษ์ (2560) ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการพัฒนาหน่วย การเรียนรู้และการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพ ผ่านการวิเคราะห์ประเมินค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาทำให้ได้แบบทดสอบมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ในเกณฑ์คุณภาพสูง ซึ่งการวัดประเมินผลที่ต้องอาศัยแบบทดสอบ ที่มีคุณภาพ จึงจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้แบบการพัฒนากระบวนการคิดด้วยการใช้คำถาม ซักถามครูผู้สอนรวมถึงปราชญ์ชาวบ้าน 2) การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้ด้วยตนเอง 3) การจัดการเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คือผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และการเรียนแบบส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 4) การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นปฏิบัติ ผู้เรียนได้มีโอกาสรับประสบการณ์ และได้ใช้ทรัพยากรในการเรียนการสอน ทั้งทางด้านเวลา สถานที่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงได้ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และ 5) การจัดการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ (Driver R., and B. Bell, 1986) การใช้กระบวนการวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงที่ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ คือ ขึ้นกำหนดปัญหาและตั้งสมมุติฐาน ขึ้นรวบรวมและคัดเลือกหลักฐาน ขึ้นประเมินคุณค่าหลักฐาน ขึ้นวิเคราะห์ตีความและการสังเคราะห์ ขึ้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ (ชัยวุฒิ นาทะกฤณา, 2557: 24) ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษา ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของธิดาพร เกราะกระโทก (2561) ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับแผนผังความคิด พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และสร้างแบบวัดที่มีคุณภาพ โดยผู้เรียนรายงานความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยตนเองโดยการทำแบบวัดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ทั้งนี้การจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผ่านกระบวนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ โดยแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานความต้องการในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และมีกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้โดยตรง

สร้างเจตคติ ค่านิยม ความภาคภูมิใจ และอุดมการณ์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2548) เมื่อการศึกษาเน้นการใช้ข้อมูลหลักฐานจากแหล่งการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชนใกล้เคียงจะเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และทำให้การสืบสวนทางประวัติศาสตร์ได้ใช้การวิเคราะห์จากแหล่งข้อมูล อาทิ ภาพถ่าย อาคารบ้านเรือน ลักษณะภูมิประเทศ และวิถีชีวิตในชุมชน เสมือนเป็นแหล่งข้อมูลชั้นต้นที่สามารถอ่าน และตีความได้และให้เนื้อหาสาระทางประวัติศาสตร์ (Historical Account) จนทำให้ผู้เรียนมีมุมมองและภาพอดีตที่ชัดเจนมากขึ้นและเกิดสำนึกต่ออดีต (Marino, 2012: 107-116) ตลอดจนเกิดความรักความภูมิใจในท้องถิ่นของตน (สิริวรรณ ศรีพหล, 2553: 199-205) เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ (กาญจนา คุณารักษ์, 2540: 18) อรรถพร โหนแหยม (2557) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาในหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อสังคมส่วนรวม จะส่งผลให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง เป็นการสืบสานค่านิยมที่ดีต่อการสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สฤลวัฒน์ รัชนิกร (2559) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมืองพัทธยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิพัชร จำปา (2559) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์ พบว่าผู้เรียนมีสำนึกรักท้องถิ่นในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น และนักเรียนโรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์ (บุญมีอนุกุล) เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้ที่สนใจนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้ควรนำไปปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่นของแต่ละโรงเรียน
2. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้นั้น ผู้สอนควรแนะนำผู้เรียนถึงนิยามความหมาย วิธีการศึกษา และความเกี่ยวข้องกันของการคิดทางประวัติศาสตร์ และความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นตามช่วงวัยของผู้เรียน และดำเนินการจัดการเรียนรู้ไปตามลำดับขั้นตอน โดยเฉพาะการนำหลักฐานจากแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการศึกษาและการสร้างความรู้ในเนื้อหาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดตัวแปรในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความมีวินัยปฏิบัติตามกฎระเบียบของท้องถิ่น เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นย่อมมีข้อประพฤติกฎปฏิบัติที่ต่างกัน
2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในด้านการสืบเสาะหาความรู้ ทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื่องจากเป็นทักษะที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2548). *คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามแผนปฏิบัติการ กรมพัฒนาชุมชน*. กระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เฉลิมศรี ไชยบุคดี. (2554). *การพัฒนาคุณธรรม ด้านความภูมิใจในความเป็นไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านอืดออดอนหวายขมิ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- ฐานปรกรณ์ จิวสุข. (2562). *การพัฒนาการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น เมื่อจัดทำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ชัยวุฒิ นาทะกฤษ. (2557). *การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแจ่มวิทย์วิทยา จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธิดาพร เกราะกระโทก. (2561). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ร่วมกับแผนผังความคิด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- นเรนทร์ แก้วใหญ่. (2559). *ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน: การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา*. ใน *วิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก*. (น 108-123). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก.
- เบญจมาศ บุญญะวัตพงษ์. (2560). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์และการคิดวิเคราะห์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- รุจิรา กิตติวงศ์ตระกูล. (2556). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ปาสวยน้ำใสบึงวิชัยแสนสุข กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วิลาสินี วัฒนมงคล. (2561, มกราคม-มิถุนายน). วิกฤตการศึกษาไทยในยุค 4.0 ศึกษาศาสตร์. *มจร*, 6(1): 438.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2553). การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา. นนทบุรี:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). เอกสารกรณีศึกษาใช้แหล่งเรียนรู้อยู่ใน
โรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อรวรรณ โหนแฮมม. (2557). บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียน
สังกัดเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อุดม เขยทิวังศ์. (2545). แนวทางการบริหารและการจัดการ: การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- อุษา สระสันเทียะ. (2561). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องเปิดประตูสู่อาเซียน ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา
- Driver R. and B. Bell. (1986). *Students thinking and the learning of science; A constructivist
View*. School Science Review: 67.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed). New York: McGraw-Hill.
- Saylor, J.Galen. Alexander. (1981). William M. and Lewis, Arthur J. *Curriculum Planing for Better
teaching and learning*. (4th ed.) New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Michael P. Marino. (2012). "Urban Space as a Primary Source: Local History and Historical
Thinking in New York City" in *The Social Studies*, 03: 107-116.
- Wither. Sarash E. (2000). *Local Curriculum Development and Place-based Education*. University of
Denver, 2176.
